

*Pedro Zubizarreta Garro*  
*Ermua, Bizkaia (1925-2010)*

Aurkibidea

**Biografia**

Ermuko Izelaieta kalean jaio zen 1925ean. Aita, Cosme Zubizarreta, Ermuko "Santa Cecilia" Musika Bandaren zuzendaria izan zen eta "Ermuko Biribilketa" martxaren konposatzailea. Pedro bertako saxofoi-jotzailea izan zen 1940tik 1972ra, Banda desagertu zen arte. Bizitzan musika izan bada ere ikastea gehien kostatu zaiona, kortxea eta kortxeaerdiekin borrokan beti, hark eman izan dio bizipoza: musika jo, entzun, abestu... Mallabiko "Urizar-Etxebarriko" Isidora Txurrukarekin ezkondu zen 1955ean eta euren alaba Eva, musikari lotuta hau ere, soinu txiki eta akordeoi irakaslea da Ermuko Alboka Musika Eskolan. 30 urtez Mallabian eta mallabitar batekin bizi izan arren, ermuarrera da bere hizkera.

**Zintak**

**ERM-039**

- **Proiektua:** Ermuko Ahozko Ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 2008-06-06

- **Iraupena:** 85 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

## ERM-130

- **Proiektua:** Ermuko eta Mallabiko "Drogetenitturri" aldizkaria
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 2004-10-13
- **Iraupena:** 90 min
- **Euskarria:** None
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

## ERM-130

- **Proiektua:** Ermuko eta Mallabiko "Drogetenitturri" aldizkaria
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 2004-10-13
- **Iraupena:** 90 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

## ERM-151

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 2000-01-31
- **Iraupena:** 43 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Aranberri Odriozola, Fernando

## Pasarteak

### 1. Ermuko zaharrenen zerrenda

- **Erref:** ERM-039/002
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:00:10. **Bukatu:** 00:01:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

#### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

#### Laburpena:

Ermuan bizirik dauden pertsona zaharrenen zerrenda.

### 2. Amak neska nahi

- **Erref:** ERM-039/004
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:02:16. **Bukatu:** 00:03:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

#### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

**Laburpena:**

Bera 1925ean jaio zen. Jaiotegunari buruzko anekdota bat: Uste baino egun bat lehenago jaio zen. Amak esan zion neska bat nahi zuela, baina hala ere pozik zegoela, zatarra jaio zenez neska baino hobeto defendituko zelako.

**3. Eskola Txikixa**

- **Erref:** ERM-039/007
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:08:04. **Bukatu:** 00:09:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

**Laburpena:**

Sei urte arte Eskola Txikixan ibili zen. Handik aurrera herri-eskolan. Hemen, neskak eta mutilak aparte. Maisu arabar bat, Don Paco, irakasle ona izan zen.

**4. Eratzuna euskaraz egiteagatik**

- **Erref:** ERM-039/009
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:10:25. **Bukatu:** 00:11:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera

**Laburpena:**

Ez ei zekiten erdararik. Don Pacok eratzuna ipintzen zion euskaraz egiten harrapatzen zuenari, eta azkena geratzen zenak zigorra izaten zuen.

**Transkripzioa**

-Erderaz izaten zan (eskolia)?

-Bai. Orduan euskeraz genkixan, Ermuko euskeria. Erderaz, ez genkixan erderaz, baiña don Pacok-eta erderaz, liburu guztiak erdraz euazen eta erderaz erok erakusteko, ta erderaz ein bihar alkarri. Eta bata ez badau eitten, bestiak eitten badau euskeraz, euskeraz eitten dabenari anillua sartu. Anillua gero: "honek euskeraz ein jok; honek...". Azkenian anilluakin joaten zanak ba zeoze kastigotxo bat eukitzen eban.

-Erderaz ez eitteagaittik.

-Erderaz ez eittiarren.

-No-noz ipiñi otsuen anillo hori? Ekarri zenduan etxera noz edo noz?

-Neuk ez.

**5. Errepublikaren aldarrikapena Ermuan**

- **Erref:** ERM-039/011
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:12:14. **Bukatu:** 00:13:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublika

**Laburpena:**

<p>Gogoan du eskolara zihoala nola ikusi zuen Droget udaletxeko balkoitik txapligua botatzen errepublika aldarrikatu zen egunean. 1933an eman zieten andrazkoei boto eskubidea. Ermuko emakume baten adierazpenak.</p>

**Transkripzioa**

- Eta nik gauzak akordatzeko jatazenak, sei urte nekazela proklamau zan Ermuan "La Segunda República, el 14 de abril del año treinta y uno". Ta ointxe be ikusten nago aiuntamentuko balkoittik Drogetek zelan txapliuak botatzen ibili zan. Txapliuak botatzen. Haxe dakat nik; ni eskolarako..., oinddio Eskola Txikixan nebilan, Eskola txikixa esaten gontsan. Hantxe, eta Drogetek aiuntamentuko balkoittik benga txapliuak botatzen.

- Haxe dakazu.

- Txapliuak. Eta gero gorrixak "el año treinta y tres" be, zelan andrazkuei emon otsen botua -andrazkuak ez eken botorik "hasta el año treinta y tres"-. Ta Lukrezia [...]nekua, Eizagirre. "Hamen nago hamen, andrazkuak be hamen gaozak gu", plazan erdi-erdixan jarri ta. "Hamen gaozak andrazkuak be, oin arte ez juau (etxuau) euki baiña oin hamen jakau!".

- Pozik androk.

- Horrek gerra aurrekuak. Gero gerria etorri zan eta ez eskola eta ez prozesiño.

**6. Droget. "Si supieran los curas y frailes..."**

- **Erref:** ERM-039/012
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:13:40. **Bukatu:** 00:15:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

**Laburpena:**

<p>Droget errepublikanoa zen. Gizon handia eta sendoa. Maiatzaren 1eko anekdota: errepublikazaleak "Si supieran los curas y frailes..." kantatzen entzun zituen eurak dotrinara zihoazenean.</p>

**7. Seigarren mandamendua nagusi**

- **Erref:** ERM-039/013
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:15:17. **Bukatu:** 00:18:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

**Laburpena:**

<p>Bera akolitoa izan zen (monagiloa). Gutxienez bost apaiz zeuden Ermuan. Konfesatzen lan handia ei zuten. Seigarren mandamenduko bekatuak ziren inportanteenak. Andrazkoek denbora asko egiten zuten konfesatzen.</p>

## 8. Armeria Eskolara 1938an

- **Erref:** ERM-039/015
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:19:50. **Bukatu:** 00:21:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

### Laburpena:

1938an hasi zen Armeria Eskolan, oraindik gerra amaitu gabe zegoela. 18 ikasle ziren bakarrik. Bigarren urtean 40. Irakasleen izenak.

## 9. Aitaren pistola fabrika

- **Erref:** ERM-039/016
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:21:35. **Bukatu:** 00:22:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

### Laburpena:

Aitak tailerra zuen. Gerra aurrean pistolak egiten zituzten, gero erremintak: mailuak, alikateak eta abar. Gerra denboran obusendako piezak ere bai.

## 10. Aita bandako zuzendari

- **Erref:** ERM-039/017
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:22:56. **Bukatu:** 00:25:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

<p>Lantegi jabeaz gain, bandako zuzendaria zen aita. Errepublikazaleek kartzelara sartu zuten eta han musika-pieza ezagun bat konposatu zuen. Elizako koruaz.</p>

## 11. "Re-si"

- **Erref:** ERM-039/018
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:25:03. **Bukatu:** 00:27:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

Aitak konposatutako biribilketari "re-si" deitzen dio, lehen bi notak direlako. Solfeatu egiten digu. Aitak klarinetea jotzen zuen. Ermuko banda zuzendarien izenak.

## 12. Saxofonista bandan

- **Erref:** ERM-039/019
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:27:38. **Bukatu:** 00:29:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

Saxofoia (si bemol) jotzen zuen berak. Komentarioak. Ermuko bandaren osaera: Musika tresnak eta jotzaileak.

## 13. Zergatik galdu zen Ermuko banda

- **Erref:** ERM-039/023
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:36:02. **Bukatu:** 00:37:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

1972ean desagertu zen Ermuko Banda, diru arazoengatik, batik bat. Zinegotzi eta alkateekin izandako elkarriketak.

## 14. Bandaren ekitaldiak

- **Erref:** ERM-039/025
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:39:17. **Bukatu:** 00:40:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

Udan dantza-soinuak jotzen zituzten domekero plazan. Jai handietan prozesio guztietan. Pasakalleak jaietan.

## 15. Neskek arrimatzen lagatzen ez dantzan

- **Erref:** ERM-039/026
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:40:37. **Bukatu:** 00:42:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

Andrazkoak irteten ziren dantzara lehenengo, eta dantza eske zihoazen mutilak ez bazituzten gustuko, kalabaza ematen zieten. Neskek ez zuten arrimatzen uzten. Gainera, dena konfesatu egin behar gero.

### Transkripzioa

-Nun izaten zan bailia?

-Plazan. Aiuntamentuak ekan aurrian zera bat, bandia jartzeko...  
 -Aterpetxu bat, ezta?  
 -Aterpetxu bat ekan eta hantxe. Ta jentia begira. Andrazkuak urtetzen eben alkarrekin, andrazkuak urtetzen eben alkarrekin dantzara. Gero mutillak joan bi ta joan hareana ta bengaeta. Batzutan andrazkuak "fuera!, zuekin ez", eitten eben andrazkuak. Beste bateana joan bihar. Joan beste bateana eta benga zuekin ez, igual eta. Han ibiltzen zan jentia dantzan.  
 -Harek be gustokua noz etorriko zain igual egongo ziran, ezta?  
 -Bai ba.  
 -Hori, esate baterako, konfesatzera eruan bihar izaten zan?  
 -Larregi animatzen bazara bai. Baiña orduan pixkat arrimatzen, pixkar gogor ein ezkerio, andrazkuak ipintzen eben, hamen (sorbaldan) ipintzen eben eskuori ta atzera bota.  
 -Orduan ha be konfesatzera. Eta zeñek eruaten eban konfesatzera? Andrazkuak edo gizonak?  
 -Bakotxa beria joan bihar zan.  
 -Baiña hor pekatua zeñek eitten eban, urreratzen zanak ala urreratzen lagatzen ebanak.  
 -A, hori ez dakitt. Baiña urreratzen batek lagatzen badotsa ta bestiak lagatzen badotsa, bixok joan bihar.  
 -Doble, orduan. Zelan ez zian ba egongo illarak elixan konfesatzeko. Illara itzelak egon bihar.  
 -Illarak? Illara bi. Aurretik eta albotik. Albotik andrazkuak eta aurretik gizonezkuak eta mutilak.

## 16. Orduko txanpon txikiak

- **Erref:** ERM-039/028
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:44:02. **Bukatu:** 00:45:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

### Laburpena:

Ordaindu egin behar dantza egiteagatik. Jostorratza ipintzen zuten papertxo batekin. Orduko txanponak: pezeta, errialbikoa, errial, txakur haundia eta xemeikoa (txakur txikia).

## 17. Jazban-taldeen subasta

- **Erref:** ERM-039/030
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:46:24. **Bukatu:** 00:47:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

Bandak jotzen zuenean doan izaten zen. Jazbana subastara irteten zen eta musika-talde askok pujatzen zuten jaietan jo ahal izateko. Gero gizonezkoei kobratzen zieten dantzan egiteagatik. Eguraldi txarra bazen, suspenditu egiten zen.

## 18. Ermuko tabernak

- **Erref:** ERM-039/032
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:49:05. **Bukatu:** 00:51:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

### Laburpena:

<p>Ermuko tabernak zerrendatzen ditu. Dozena bat taberna egongo ei ziren. Mozkor asko, bi edo hiru zeuden beti mozkortzen zirenak. Eitzagako tabernan sortu zen eztabaida.</p>

## 19. Elizan eta txikiteoan kantuak

- **Erref:** ERM-039/034
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:52:53. **Bukatu:** 00:54:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

Elizan asko kantatzen zen eta txikiteoan ere bai. "Goiko Mendian" kantatzen digu.

## 20. Zarzuelak

- **Erref:** ERM-039/036
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:57:53. **Bukatu:** 00:59:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

### Laburpena:

<p>40. urtean egin ziren lehenengo zarzuelak Ermuan: <em>La del manajo de rosas</em> eta <em>Katuska</em>. Zeintzuk parte hartu zuten.</p>

## 21. Ermuarren asmazio jolasa

- **Erref:** ERM-039/039
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 01:01:48. **Bukatu:** 01:03:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

### Laburpena:

Ermua osoa ezagutzen zuten. Lagunarteko jolasa: Ermuko pertsona bat pentsatu eta besteak asmatu egin behar zuen galderak eginez, "hotz" edo "bero" erantzuten zitzaiolarik.

## 22. Arbitroa izandakoa

- **Erref:** ERM-039/040
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 01:03:14. **Bukatu:** 01:05:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Kirola » Futbola

### Laburpena:

Mallabira eta Trabakuara joaten ziren dantzara. Ez da kirolaria izan. Pilotan ez zen ona, futbolean atezain ipini zuten, baina hartan ere ez zen ona, eta gerora arbitroa izaten zuen. Ermuko futbol-zelaia inauguratu zutenean arbitratu zuen.

## 23. Oinez leku guztietara

- **Erref:** ERM-039/043
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 01:09:46. **Bukatu:** 01:12:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

### Laburpena:

Erroneko taberna jatetxe famatua zen. Dantzan ere egiten zen. Bertako jendea bezero. Lau auto zeuden gerra aurrean Ermuan. Oinez mugitzen ziren inguruko herrietara.

## 24. Familia handiak Mallabian

- **Erref:** ERM-039/045
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 01:14:00. **Bukatu:** 01:15:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

### Laburpena:

Mallabiak Ermuak beste biztanle zituen gerra aurrean. Baserrietan "esku-bihar" behar zen.

## 25. Kontuz 80 urtera heltzean

- **Erref:** ERM-039/048
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 01:17:12. **Bukatu:** 01:19:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

**Laburpena:**

Behin lagun batek esan zion 80 urtera iristean alde guztietan izaten direla ajeak, eta berak ere bere larruan frogatu du hori. Makinei ere berdina gertatzen ei zaie. Zuka berak lagunari, lagunak, berriz, hika.

---

**Zubizarreta Garro, Pedro** | [ahotsak.eus](http://ahotsak.eus) Orr.

**Ahotsak.eus**-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-09-23

**CC-by-sa | Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com